

ФОРУМ СІЛЬСЬКИХ БІБЛІОТЕК ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ

У вересні 2011 р. у приміщенні Дніпропетровської облдержадміністрації відбувся Перший регіональний форум «Сільські бібліотеки Дніпропетровщини: стратегія поступу в майбутнє». Його ініціаторами та організаторами стали управління культури і туризму облдержадміністрації та Дніпропетровська ОУНБ (ДОУНБ) ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія.

Основною метою Форуму було висвітлення актуальних питань сучасного функціонування сільської бібліотеки, створення і розвиток її нової моделі; визначення її місця й ролі у формуванні культурного та інформаційного простору регіону; підвищення іміджу сільських бібліотечних закладів, привернення уваги органів місцевого самоврядування і громадськості до вирішення їх проблем.

У роботі Форуму взяли участь керівники Дніпропетровської облдержадміністрації та обласної ради,

голови районних рад, представники управління культури і туризму облдержадміністрації, Міністерства культури України, Профспілки працівників культури, Української бібліотечної асоціації, начальники управлінь та відділів культури райдержадміністрацій, депутати різних рівнів, фахівці Національної парламентської бібліотеки України, директори районних ЦБС, центральних районних бібліотек, бібліотекарі сільських книгозбірень, працівники закладів освіти та засобів масової інформації.

Присутні ознайомилися з виставкою-переглядом інформаційно-документальних матеріалів «Сільські бібліотеки Дніпропетровщини: стратегія поступу в майбутнє» та отримали пакет змістовних методичних матеріалів, підготовлений провідними фахівцями ДОУНБ.

Пропонуємо вашій увазі резолюцію, прийняту на Форумі, та доповідь директора ДОУНБ Н. Тітової.

РЕЗОЛЮЦІЯ ПЕРШОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ФОРУМУ «СІЛЬСЬКІ БІБЛІОТЕКИ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ: СТРАТЕГІЯ ПОСТУПУ В МАЙБУТНЄ»

м. Дніпропетровськ

23.09.2011

Ми, учасники Форуму сільських бібліотекарів, представляючи інтереси багатотисячної читацької аудиторії, схвалюємо ініціативу Дніпропетровської обласної державної адміністрації та Дніпропетровської обласної ради зі скликання Форуму сільських бібліотекарів, відзначаємо його актуальність в контексті розвитку сучасної культури України, усвідомлюємо винятково важливу роль сільської бібліотеки як головного інформаційно-культурного центру села, що забезпечує конституційне право на вільний доступ до інформації, знань, культурних цінностей.

У даний час у сільських бібліотеках відбуваються серйозні зміни, пов'язані з підвищенням їх ролі в житті місцевих громад, розширенням функцій і діапазону послуг. Сільська бібліотека, максимально наближена до населення, стає центром громадського і культурного життя, сприяє соціальному та культурному відродженню села, просуванню книги і розповсюдженню читання. Тому повністю поділяємо думку Президента України, висловлену на засіданні гуманітарної ради 30 червня цього року, про всебічну підтримку сільських клубів і бібліотек, оскільки це є пріоритетом державної політики України.

Разом з тим, бібліотека в сільській місцевості більшою мірою, ніж у місті, відчуває складність економічних і соціальних проблем. Так, недотримання правових норм, визначених законодавчими документами з питань розвитку бібліотечної справи, низький рівень матеріально-технічного забезпечення знижують якість культурного й інформаційного обслуговування населення. Повна або часткова децентралізація бібліотечних систем послаблює сільські філії, позбавляючи їх можливості використання ресурсної бази ЦБС. Стан фондів сільських бібліотек потребує уваги: недостатньо періодичних видань, літератури з найактуальніших для користувачів тем і проблем, не вистачає дитячої літератури, зростає частка морально застарілих видань, відбувається фізичний занепад фондів, що веде до ослаблення ролі бібліотек у просуванні читання, поширенні інформації та книжкової культури.

Все більш критичним стає відставання бібліотек у сільській місцевості від міських бібліотек у сфері комп'ютеризації і запровадження нових інформаційних технологій. У ситуації формування єдиного інформаційного простору більшість сільських бібліотек взагалі не мають комп'ютерів і не можуть забезпечити своїм користувачам вільний доступ до інформації. Сільська бібліотека не в змозі взяти на себе функції інформаційного центру для органів місцевого самоврядування і територіальної громади, стати сполучною ланкою між ними. Таким чином, один із пріоритетних напрямів бібліотечної політики реалізується на селі не повною мірою. Враховуючи зазначене, головними пріоритетами розвитку сільських бібліотек на 2011–2012 роки визначаємо:

- зміцнення матеріально-технічної бази;
- підвищення рівня забезпечення фондів документами на традиційних та електронних носіях;
- комп'ютеризацію сільських бібліотек і підключення їх до загального інформаційного простору;
- удосконалення системи безперервної освіти працівників сільських бібліотек.

Учасники Форуму виходять з пропозиціями:

1. Районним державним адміністраціям, районним, сільським і селищним радам:

- передбачати в планах соціально-економічного розвитку районів питання бібліотечного обслуговування сільських жителів;
- забезпечувати гарантоване комплектування бібліотек новою літературою, періодичними виданнями у відповідності з потребами жителів села;
- підвищувати рівень матеріально-технічного оснащення сільських бібліотек, їх повної телефонізації, опалення, освітлення;
- прискорити темпи комп'ютеризації, підключення до локальних і регіональних мереж.

2. Відділам культури і туризму районних державних адміністрацій:

- при розробці регіональних концепцій соціально-економічного та культурного розвитку виділяти розділ «Сільські бібліотеки», визначаючи їх провідну роль у культурно-інформаційному просторі району;
- з метою підвищення загальноосвітнього рівня персоналу сільських бібліотекарів сприяти отриманню працівниками вищої бібліотечної освіти.

3. Дніпропетровській обласній універсальній науковій бібліотеці ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія, обласній бібліотеці для молоді ім. М. Светлова, обласній дитячій бібліотеці:

- розробити «Регіональну програму комп'ютеризації бібліотек Дніпропетровської області»;
- надавати методичну допомогу в питаннях бібліотечного обслуговування сільського населення;
- на своїх веб-сайтах створити електронну сторінку «Сільські бібліотеки Дніпропетровщини: досвід роботи».

4. Дніпропетровській бібліотечній асоціації:

- з метою активного залучення сільських бібліотекарів області до вирішення професійних питань створити секцію «Сільські бібліотеки», засідання секції проводити відповідно до плану роботи асоціації у приміщенні Дніпропетровської ОУНБ ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія.

5. Засобам масової інформації:

- на сторінках місцевих періодичних видань, обласному радіо та обласному телебаченні приділяти особливу увагу сільським бібліотекам, які залишаються в своїй більшості єдиними культурно-інформаційними закладами у сільській місцевості, популяризаторами інновацій, економічних та соціально-культурних змін у житті сільських громад Дніпропетровщини.

*Н. Тітова, директор
Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки
ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія,
заслужений працівник культури України*

РОЛЬ ГОЛОВНОЇ БІБЛІОТЕКИ РЕГІОНУ В ЗМІЦНЕННІ ПОЗИЦІЙ СІЛЬСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

СЬОГОДНІ одним із нагальних питань є проведення змін у сільських бібліотеках області, винайдення нових підходів до вирішення проблем інформаційного забезпечення жителів сільської глибинки, створення соціокультурного середовища для місцевих громад регіону. Президент України В. Янукович на засіданні Гуманітарної ради (30 червня 2011 р.) говорив про національні пріоритети розвитку держави, серед яких – робота зі зміцнення матеріально-технічної бази сільських клубів і бібліотек. Він, зокрема, зазначив: «Нам не треба розтягувати на роки це питання, його треба вирішувати негайно».

Сільська бібліотека як соціальний інститут відчуває на собі всі виклики і зміни сучасного світу, але, на відміну від великих організацій, їй складніше вистояти у вирі цих змін. Перед сільськими бібліотеками стоять найрізноманітніші завдання: від глоба-

льних, що пов'язані з розмиванням загальнолюдських цінностей, втратою національної ідентичності, конкуренцією з боку віртуального середовища та недоступністю електронної інформації, до найбільш нагальних проблем – слабкої матеріальної бази, відсутності телефону, тепла, світла, сучасного устаткування тощо.

Кардинальні перетворення в політичному та соціально-економічному устрої нашої держави спричинили необхідність істотних змін як у побудові обласної бібліотечної мережі, так і у визначенні осно-

